

numismatisk rapport 128

Meddelelser fra Dansk Numismatisk Forening

Møntmestermærkets ustabilitet i Christian IVs regeringstid
Berlin Plaza Hotel – Ingen morgenmad uden polet
Superbrugsen på Nørrebrogade – Polet til lokalt støtteearbejde

Januar 2016

Mønter på auktion

bruun-rasmussen.dk

numismatisk rapport

Meddelelser fra Dansk Numismatisk Forening

Ansvarshavende:

Formand i Dansk Numismatisk Forening
Preben Nielsen
Gallionsvej 12. 2.th.
DK-1437 København K
Tlf. 20 20 78 16

Annoncer:

Birger Bentsen
Samsøvej 1 · DK - 4700 Næstved
Tlf. 55 77 19 66

Grafisk ansvarlig:

Torben Hansen
Tlf. 32 97 43 93

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri A/S

Annoncepriser (excl. moms og evt. repro):

Side 2, 4 eller Bagsiden kr. 1.600
Helside $\frac{1}{1}$ (126 x 188 mm): kr. 1.400
Halvside $\frac{1}{2}$ (126 x 92 mm): kr. 800
Kvartside $\frac{1}{4}$ (126 x 43 mm): kr. 500

Copyright:

Gengivelse og kopiering af signerede artikler eller dele deraf er kun tilladt med forfatterens skriftlige tilladelse. Omtale og korte uddrag af artikler og meddelelser er tilladt med kildeangivelser.

Næste nummer: Primo januar 2016
Deadline for bestilte annoncer:
18. februar 2016

ISSN 0105-8126

Indhold

<i>Anders Harck</i>	
Møntmestermærkets ustabilitet i Christian IVs regeringstid	5
<i>Torben Juul Hansen</i>	
Superbrugsen på Nørrebrogade – Polet til lokalt støttearbejde	17
<i>Torben Juul Hansen</i>	
Berlin Plaza Hotel – Ingen morgenmad uden polet	19
<i>Niels Stampe</i>	
Fra den numismatiske verden	21
Børser & Markeder og Auktioner ...	23
<i>Niels Stampe -ny bog</i>	
Politisk propaganda mod jøderne ...	24
<i>Niels Stampe -ny bog</i>	
Nyt katalogværk over balloner	26
Fra samler til samler - annoncer ...	28
Ny mand i DNFs bestyrelse	29
Foreningsmøder i DNF	30
Bestyrelsen i DNF	31

Dansk Numismatisk Forenings møder:

Bethesda

Rømersgade 17, 1362 Kbh K, Israels Plads

www.numismatik.dk

SALG PÅ AUKTION? SÅ ER DET OS!

NYT!
SKANFIL
HAR ÅBNET I
KØBENHAVN

Vil du sælge dit materiale godt?

Vi har et godt salg hver gang og har derfor altid brug for nye indleveringer.

Vi søger **frimærker, mønter, postkort og pengesedler** til vore 4, årlige storauktioner og vore daglige internetauktioner.

Alt behandles af vore erfarne eksperter, der deler dit materiale op i passende lots, målrettet vore mange købere.

www.skanfil.dk

SKANFIL
Danmark as

en del af Skanfil Auksjoner as, Norge

KONTORER I DANMARK:

Anker Jensens Vej 4 - 8230 Åbyhøj
Tlf. 4199 0299 E-mail: arhus@skanfil.no
Søparken 9, Nødebo - 3480 Fredensborg
Tlf. 4656 3857 E-mail: danmark@skanfil.no
Frederiksborggade 41 - 1360 København K
Tlf. 2091 1037 E-mail: københavn@skanfil.no

Møntmestermærkets ustabilitet i Christian IVs regeringstid

Møntmestermærket har altid interesseret møntsamlere, og det er derfor mærkeligt, at dette mærke er ret dårligt beskrevet. Søger man i P. Flensborgs “Numismatisk leksikon”¹, findes ordet ikke som indgangsord. Under indgangen “Møntmærker” er det dog nævnt, at et møntmærke, der angiver, hvor mønten er slået, ikke må forveksles med møntmestermærker. I ordbogen på hjemmesiden danskmoent.dk² findes ordet heller ikke direkte, men er behandlet sammen med mærker for møntsteder under indgangen “møntmærke”.

En mere grundig behandling af møntmærkerne findes hos C.T. Jørgensen³ (p. 25ff). Her beskrives forskellige mærker, og det sandsynliggøres hvorvidt der er tale om møntstedmærke eller møntmestermærke. Mærkerne fra Christian IVs tid er hos C.T. Jørgensen ikke alle tolket, som nutidens numismatikere fortolker dem, men vores viden om mønterne er da også væsentligt forøget siden C.T. Jørgensens tid.

Møntmestermærket

Vi må ud fra de lidt sekundære beskrivelser af møntmestermærket nævnt ovenfor konkludere, at et møntmestermærke ikke angiver, hvor mønten er slået, men er at betragte som møntmesterens personlige signatur på mønten. Som vi skal se, bekræftes dette forhold af møntmestermærker på mønter fra Christian IVs tid.

Møntmestermærkets funktion kan således i en vis forstand sammenlignes med en kunstmalers signatur på et maleri. Møntmesteren bekræfter ved mærket sit ansvar for mønten – både værdimæssigt og kunstnerisk. Her er det væsentligt, at hæfte sig ved ordet “ansvar”, da møntmesteren ikke i alle tilfælde kan anses for den udøvende i fremstillingen af mønten – hverken hvad angår vægt/lødhed eller det aktuelle stempelskærerarbejde.

Det kan i denne sammenhæng nævnes, at malerier fra Holland i 1600-tallet ofte blev fremstillet på værksteder med flere kunstnere, og disse udførte hver deres del af kunstværket (landskabelig baggrund – arkitektoniske bygninger – personer – osv), hvorfor disse billeder på samme måde kun kan tilskrives et bestemt værksted⁴.

Af Anders Hærck

1 Skilling 1620 fra J. Engelbrecht med hjerter i møntmestermærket.

1. P. Flensborg: *Numismatisk leksikon*. Dansk Numismatisk Forening.
2. N.J. Jensen og M. Skjoldager: www.danskmoent.dk
3. C.T. Jørgensen: *Danske mønter 1448-1888*. København 1888.
4. B. Noldus og J. Roding: *P. Isaacsz Brepols Publishers* 2007.
5. H. Hede: *Danmarks og Norges mønter*. Numismatisk Forening 1964.
6. A. Hærck: *Christian IV's guldmonter fra København i perioden 1624-1641*. Numismatisk rapport 93 2007.
7. G. Dirckinck-Holmfeld: *Christian 4.s København*. Politikens Forlag 2006.

Fig. 1. Halvmåne på 2 Skilling 1595

Fig. 2. Kløverblad på 1 Skilling 1596

Fig. 3. Kløverblad på 1 Skilling 1614

Fig. 4. Rose over korslagte glødhager på 1 Skilling 1608.

Vi ser meget hyppigt mønter uden hverken møntmestermærke eller møntstedmærke, og møntmestre har til tider skiftet fra et mærke til et andet. Disse forhold tyder på, at mærkerne ikke har været noget obligatorisk, som var krævet af og under kontrol af møntherren. Det synes som om, disse mærker er opfundet og udviklet af de enkelte møntmestre.

De tidligste mærker i dansk mønthistorie er fra middelalderen og betragtes som møntstedmærker². Selvom Flensborg skriver, at møntmestermærker og møntstedmærker ikke må forveksles, vil den følgende beskrivelse af mærker fra Christian IV's tid vise, at de to typer mærker til tider kan være svære at skille fra hinanden, idet et mærke kan udvikle sig fra den ene type til den anden.

Endelig vil jeg – som overskriften meddeler – komme ind på de enkelte mærkers ustabilitet, der her er defineret som en markant variation i det enkelte mærkes udseende. Hvorvidt en stilk på et kløverblad bøjer den ene eller den anden vej betragtes ikke som ustabilitet. Der skal være tale om f.eks. tilstedeværelse/fravær af elementer i mærket. Nogle af disse variationer er mangelfuldt beskrevet hos C.T. Jørgensen eller Hede, men er ikke medtaget i katalogdelen, og de er derfor glemt i senere kataloger over Christian IV mønter.

Variationerne kan i nogle tilfælde tolkes i sammenhæng med distinktionen mellem møntmester- og møntstedmærke. Dette vil jeg vende tilbage til i den afsluttende sammenfatning.

Møntmestrene og deres mærker – annerkendt katalogisering^{2, 5}

Matz Puls. Har i samarbejde med Andreas Metzner ud-møntet guldmønter i Haderslev for Enkedronning Sofie i årene 1591-93². Møntmærket er en halvmåne. Ifølge C.T.

Jørgensen er der ikke tale om et møntmestermærke men et tegn for Christian IVs ikke-myndige alder.

Andreas Metzner. Som nævnt har A. Metzner udmøntet guldmønter i Haderslev i 1591-93 med halvmånen som mærke. For rigsrådet udmønter A. Metzner 1- og 2-skillinge i København (Sct. Clara kloster) fra 1594 til 1596 (Fig. 1). Disse mønter har også halvmånen som møntmærke.

Gert van Campen. I 1596 menes G.v. Campen at have udmøntet en serie mønter med kløverblad som mærke (Fig. 2). Mønterne fra 1597 og 1600 er ikke omtalt som slået af G.v. Campen, selvom dette må anses for en mulighed, idet N. Schwabe først optræder som møntmester fra 1602. Mærket på 1597- og 1600-mønterne er også et kløverblad. Alle disse G.v. Campen mønter er fra København (antagelig Sct. Clara Kloster).

Nicolaus Schwabe. Fra 1602 til 1628 udmønter N. Schwabe en lang række mønter med kløverbladet som mærke (Fig. 3). I perioden 1602 til ca. 1614 er disse antagelig udmøntet i Sct. Clara Kloster, medens udmøntningen fra ca. 1614 til 1622 er flyttet til Pilestræde op mod Møntergade. Møntvirksomheden i København blev i 1622 standset, men er så genoptaget i 1624 i den nuværende Holmens Kirke⁶. Fra 1623 kendes ingen mønter fra N. Schwabe. Kløvmærket omtales hyppigt som møntmestermærke for Schwabe.

Hans Flemming. I Helsingør oprettes i 1607 et møntværksted med hollænderen H. Flemming som møntmester. Omkring 1610 flyttes dette møntværksted til en lokalitet uden for Østerport. Hans Flemming anvender et mærke bestående af to korslagte ildragere (disse benævnes til tider glødehager eller faner) med en rose over krydsningen (Fig. 4). Hans Flemming virker frem til sin død i 1614.

Casper Flemming. Hans Flemmings søn Casper overtager i 1614 faderens møntmesterembede og driver mønten i en kort periode frem til 1615. Han bortkaster ildragerne fra møntmærket, så kun rosen står tilbage (Fig. 5).

Johan Post. Flemmings møntværksted overtages i 1615 af J. Post, som driver mønten frem til nedlæggelsen af møntvirksomhed i København i 1622. Til en start anvender J. Post to korslagte "køller" (også betegnet møntstempler) frem til 1619 (Fig. 6). I 1620 anvender han i en kort periode en lbskal (Fig. 7) som mærke for endelig fra 1620 til nedlæggelsen i 1622 at anvende en fugl (Fig. 8).

Albert Dionis. I 1619 bliver A. Dionis møntmester i Glückstad. I begyndelsen er mønterne uden mærke, men fra

Fig. 5. Rose på 1 Skilling 1614.

Fig. 6. Korslagte køller på 1 Skilling 1615.

Fig. 7. lbskal på 8 Skilling 1620.

Fig. 8. Fugl på Halv Krone 1620.

Fig. 9. Lykkepotte på Søsling Lybsk 1623.

Fig. 10. Lykkepotte og glødehage på Specie 1624.

Fig. 11. Glødehage over lykkepotte på Specie 1625.

Fig. 12. Korslagte glødehager på 1 Skilling 1620.

1623 anvendes en "lykkepotte" (også betegnet som smeltdigel) eventuelt sammen med eller overlejret af en ilddrager (Fig. 9-11). Dette møntværksted er med korte afbrydelser virksomt frem til 1630.

Johan Engelbrecht. I København udmønter J. Engelbrecht i årene 1620-22 mønter med et mærke bestående af to korslagte ilddragere (Fig. 12). Dette møntsted er nært knyttet til det af J. Post drevne, idet stempelanalyser indicerer, at den samme stempelskærer har forsynet begge værksteder. Den hyppige anvendelse af et spejlvendt N og eksistensen af mønter med 81 i stedet for 18 i en lille ramme på bagsiden af 8-skillings er umiddelbare tegn på denne fælles stempelskærer. I 1622-23 fungerer J. Engelbrecht som møntmester ved Frederiksborg. Mønterne fra dette værksted er primitive og bærer intet mærke.

Anders Pedersen. I 1628 oprettes et møntværksted i Christiania (Oslo) med A. Pedersen som møntmester. Han driver møntværkstedet frem til 1642 og anvender en blomst på en knækket stilk som mærke (Fig. 13).

Fra 1628-29 kendes mønter med et mærke bestående af R overlejret på D (Fig. 14). Disse mønter knytter sig nært til mønterne fra nedenstående "Borgerskabets Mønt". De overlejrede bogstaver, hvor rækkefølgen kan være RD eller DR, er blevet fortolket som et møntmestermærke, selvom bogstaverne ikke giver mening i forhold til kendte møntmestre.

Hvorvidt denne tolkning som møntmestermærke har noget på sig, skal jeg lade være ubesvaret, men jeg vil anføre, at andre tolkninger er en mulighed. På et kendt maleri af Christian IV som fredsmægler fra slutningen af trediveårskrigen ses den samme overlejring af RD. Det beskrevne "mærke" er her placeret i et kronet C på noget draperi bag/over kongen (Fig. 15), og her er det oplagt at bogstavernes

Fig. 13. Blomst med knækket stilk på Norsk Specie 1628.

Fig. 14. Bogstaverne R over D på 6 Skilling 1628.

Fig. 16. Kvist med tre blomster på 6 Skilling 1629.

betydning er Rex Daniæ⁷. Tidsmæssigt er disse to identiske gengivelser af bogstaverne RD ikke sammenfaldende, da maleriet er godt ti år senere end de her behandlede mønter. Betydningen Rex Daniæ vil på mønterne være mærkelig, da omskriften indeholder dette i mindre forkortet form.

Matthias Clausen. M. Clausen fra København får i 1629 sammen med to parthavere (Jacob Michelsen og Johan Brahm) tilladelse til at slå mønt. Disse bærer som mærke en stilk med tre blomster (Fig. 16). Møntstedet betegnes "Borgerskabets Mønt".

Peder Grüner. Efter N. Schwabes pensionering i 1628 overtager P. Grüner møntstedet i den nuværende Holmens Kirke. I 1628-30 anvender han en bladbærende stilk med blomst som mærke (Fig. 17). I 1630 genoptager han imidlertid kløverbladet (Fig. 18) fra N. Schwabes tid som mærke. Dette anvendes således igen på Københavnske mønter i

Fig. 17. Bladbærende stilk med blomst på 2 Skilling 1629.

Udsnit af maleri med Christian IV som fredsmægler. Bogstaverne R og D indlejret i C ses i den sorte ramme. Adrian van de Venne 1643. Rosenborg.

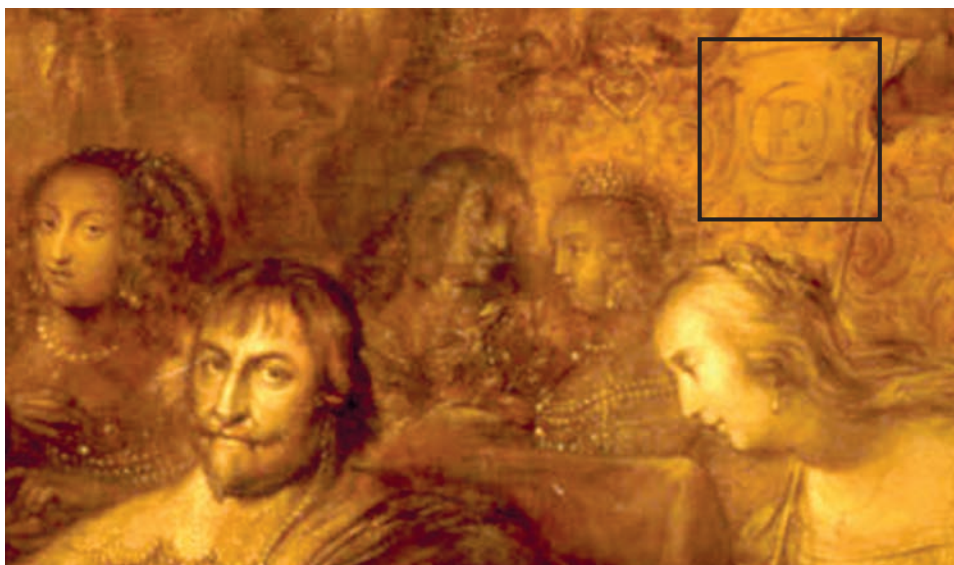

Fig. 18. Kløverblad på 2 Skilling 1632.

Fig. 19. Kløverblad på Norsk 8 Skilling 1644.

Fig. 20. Sammenslyngede S og T og en fjer ved siden på Specie 1640.

Fig. 21. Korslagte glødehager på 2 Mark 1645.

perioden 1630-37, hvorefter møntvirksomheden standses. Peder Grüner fortsætter imidlertid som møntmester i Christiania (Oslo) fra 1642, og han anvender også her kløverbladet (Fig. 19). Da P. Grüner fortsætter som møntmester i Christiania efter Christian IVs død, findes kløverbladet også på mønter fra Friderik III.

Simon Timpfe. I 1640 genoptages udmøntning i Glückstad med S. Timpfe som møntmester. Hans embedsperiode afbrydes allerede i 1643. Hans mærke er de sammenslyngede initialer S og T med en fjer ved siden (Fig. 20).

Jacob Schwieger. Efter S. Timpfes afskedigelse videreføres mønten fra 1644 af I. Schwieger med et møntmestermærke bestående af korslagte ildragere (Fig. 21).

Heinrich Köhler. På Københavns Slot oprettes i 1644 et møntværksted med H. Köhler som møntmester. Han virker ind i Friderik III's regeringstid med en enkelt ildrager som mærke (Fig. 22).

Nogle af disse møntmestre angiver nogle gange – ud over mærket – sine initialer på mønterne. Denne signering af mønterne er ikke medtaget i oversigten, da fokus i denne artikel er rettet mod møntmestermærket.

Ustabiliteten i de anerkendte møntmestermærker

Som det fremgår af listen ovenfor har flere møntmestre skiftet mærke i løbet af deres embedsperiode. Disse deciderede skift af mærket er selvfølgelig en markant form for ustabilitet, som gennem tiden har voldt numismatikere en del hovedbrud. Det i listen anførte er imidlertid blevet almindelig anerkendt og indgår som et væsentligt element i katalogisering af mønterne.

Ved en nøjere gennemgang af møntmaterialet viser der sig imidlertid nogle markante variationer inden for de nu

Fig. 22. Glødehage på 2 Skilling 1645.

Fig. 23. Halvmåne fra Portugaløser 1591.

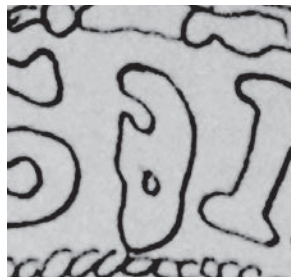

Fig. 24. Halvmåne fra 2 Skilling 1595.

“velbeskrevne” møntmestermærker. Hovedformålet med nærværende artikel er at gøre opmærksom på disse markante forskelle, som egentlig kunne berettigede til at optages som forskellige møntmestermærker.

Andreas Metzner. A. Metzners møntmestermærke angives altid som en halvmåne. Om dette billede er korrekt skal jeg lade ubesvaret, men hvis billedet er en halvmåne er der både en tiltagende og en aftagende version. Det vil være rimeligt at antage, at møntmestermærket altid står retvendt på mønten, da det ikke er en del af omskriften, og altså ikke som bogstaverne kommer til at stå på hovedet nederst på mønten. Med denne antagelse bærer mønterne fra Haderslev (1591-93) en aftagende måne, medens mønterne fra København (1594-96) bærer en tiltagende måne (Fig. 23 og 24).

Hans Flemming. På hjemmesiden *danskmoent.dk* er der medtaget to udgaver af H. Flemmings møntmestermærke. Det ene er som beskrevet ovenfor en rose på to korslagte ildragere, medens det andet består af et kvadrat på de to korslagte ildragere. Jeg er ikke helt klar over, hvordan dette sidste mærke skal fortolkes. Jeg har set mønter, hvor det nederste blad i rosen synes at mangle, men de øvrige fire blade sidder rigtigt og danner ikke noget, som ligner et kvadrat. Jeg har imidlertid set en del mønter, hvor der klart er fire punkter i de fire vinkler mellem de to korslagte ildragere. Jeg kender således de to varianter af møntmestermærket, som er vist i Fig. 25 og 26. Mærket med de fire punkter har jeg kun set på 1 Skilling 1611, og der findes mere almindeligt 1 Skilling 1611 med den sædvanlige rose (ofte med manglende blad nederst).

Albert Dionis. Der findes to udgaver af den såkaldte lykkepote (Fig. 27 og 28). Den ene er høj med en buet hank, medens den anden er lavere med kantet hank. Hede⁵ har i

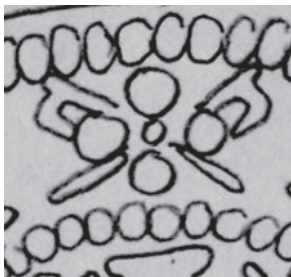

Fig. 25. Korslagte glødehager med kugler i vinkler fra 1 Skilling 1611.

Fig. 26. Rose på korslagte glødehager fra 1 Skilling 1613.

Fig. 27. L lykkepote fra Mark 1627.

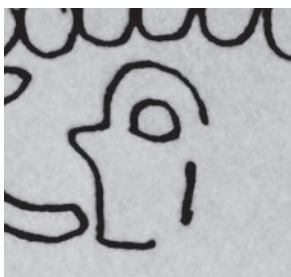

Fig. 28. Lykkepote fra Mark 1628.

sin beskrivelse af møntmestre angivet denne forskel, men i katalogiseringen er intet nævnt. I det store hele er det den høje type fra tiden inden 1627 og den lave fra 1627 til 1630, men billedet ødelægges af enkelte typer. Speciedaleren 1627 har lykkepote af den høje type, men dette er dog på skilleåret. Mere ødelæggende er det, at der på 1 Mark findes den lave type lykkepote i årene 1617 (stavfejlsvariant af 1627), 1627, 1628 og 1629, medens den høje type kun findes på 1 Mark 1628. 2-Skillingen 1627 har lykkepote af den lave type.

Hvis ikke 1 Mark 1628 drillede billedet, var det oplagt, at der blot var skiftet lidt stil i fremstillingen af lykkepotten, ligesom det ses for nogle af de andre mærker. Det er imidlertid påfaldende, at mønterne med den lave type lykkepote i mange henseender skiller sig ud fra mønterne med høj lykkepote. Generelt er bogstaverne i omskriften forskellige for de to møntgrupper.

For Specierne (1629 og 1630) er portrættet meget afvigende fra portrættet på de tidligere specier med høj lykkepote, og bagsidens Fortuna har på både 1629 og 1630 et enkelt buet sejl, hvor de tidligere har et S-buet sejl. For 1 Mark er der også markant forskel i portrætter fra de to møntgrupper, ligesom forsiringer på bagsidens skjold er forskellig. Mest påfaldende er det, at jeg aldrig har set koblinger mellem for- og bag-sidestempler fra de to grupper.

Johan Engelbrecht. Fra 1620 findes nogle 1 Skilling og 4 Skilling med et møntmestermærke bestående af to korslagte ildragere, hvorpå der i krydsningspunktet ligger et hjerte. Det må antages, at disse mønter stammer fra J. Engelbrecht, således at han tilskrives to mærker (Fig. 29 og 30). C.T. Jørgensen har i sin oversigt over møntmærker en bemærkning om 4-Skillingen, hvor hjertet optræder

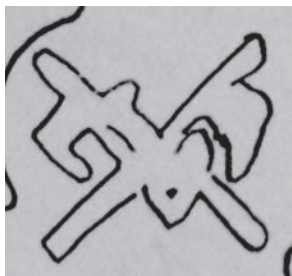

Fig. 29. Hjerter over korslagte glødehager fra 1 Skilling 1620.

Fig. 30. Korslagte glødehager fra 1 Skilling 1621.

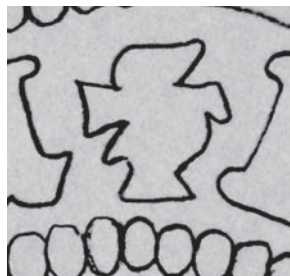

Fig. 31. Sammenslyngede initialer ST uden fjer fra 3 Skilling Lybsk 1641.

(3 p. 27), men han synes ikke at have bemærket forholdet for 1 Skilling, ligesom jeg må sige, at jeg ikke har observeret 8 Skilling med et mærke, hvor hjertet optræder.

Simon Timpfe. Her optræder en simpel variant af møntmestermærket, hvor fjeren ved initialerne mangler (sml. Fig. 31 og 32). Jeg har kun observeret varianten uden fjer på 3 skilling Lybsk fra 1641, og varianten må antages at være en simpel “stavefejlsvariant”, hvor stempelskæreren uforvarende har glemt fjer.

Sammenfatning

Når Peter Flensborg skriver, at et mærke, som angiver møntstedet, ikke må forveksles med møntmestermærket, kommer numismatikeren på en vanskelig opgave. De ovenfor anførte fakta er temmelig problematiske, hvis man skal skelne skarpt mellem de to begreber. Lad os starte med en analyse af den samlede ustabilitet, som ses under Christian IV.

Helt overordnet er der stor ustabilitet i tilstedeværelsen af møntmestermærket, og møntmestrene skifter mærke uden sammenhæng med ændringer i møntsystemet (forordninger om vægt og lødighed). Dette indikerer som nævnt i indledningen, at mærket ikke er noget, som møntherren har haft interesse i at styre.

Man kan så spørge, hvorfor møntmestrene har skiftet mærket, og her er svaret meget uldent og spekulativt. Jeg undlader ganske bevidst, at bruge betegnelsen møntmestermærke.

Ser vi først på mærket hos A. Metzner, er det påfaldende, at halvmånen (den fælles beskrivelse af hans mærke) vender den ene vej på Haderslevmønter og den anden vej på mønter fra København. Måske skal halvmånen tolkes som

Fig. 32. Sammenslyngede initialer ST med fjer fra 3 Skilling Lybsk 1641.

møntmestermærke og orienteringen kan så være møntstedmærke.

Tilsvarende kunne Hans Flemmings mærke med de fire punkter (Fig. 25) være tænkt som et mærke for hans Københavnske mønter. Det optræder jo netop på de tidligste mønter efter flytningen til København. Dette "nye" mærke er så meget hurtigt blevet opgivet, og hans mærke fra Helsingør (som nu endegyldigt kan kaldes møntmestermærke) kører videre.

I disse to tilfælde ser vi altså, at der er tale om et møntmestermærke, og den observerede ustabilitet kan have noget med møntstedet at gøre.

Ser vi på kløverbladet, som ofte betegnes "Schwabes mærke" ligner dette i begyndelsen et møntstedmærke, idet mærket anvendes i København af G.v. Campen og blot videreføres af Schwabe. P. Grüner indfører så sit møntmestermærke (bladbærende stilk med blomst), men kommer på andre tanker og falder tilbage til det Københavnske kløverblad. Senere betragter han så kløverbladet som sit personlige mærke, idet han tager kløverbladet med til Norge. Kløverbladet er altså en blanding mellem møntstedmærke og møntmestermærke.

Forholdene omkring 1620 er meget rodede og en forklaring er ren spekulation. Schwabes værksted i København fungerer stabilt i denne periode og kløverbladet er eneste mærke, men det kan dog stadig mangle på nogle mønter. Johan Post får imidlertid en konkurrent med Johan Engelbrechts indtræden i møntfremstillingen. Som nævnt er der meget nært slægtskab mellem mønter fra de to møntmestre, hvorfor mærket er absolut eneste kendetegn til sikker adskillelse af mønterne fra de to møntmestre.

Nu indfører J. Engelbrecht mærket med korslagte ildrager (formodentlig med hjerte over krydsningen). Det kan så tænkes, at J. Post er blevet trådt for nær, idet dette nye mærke minder om hans korslagte køller. Ved slidte stempler og/eller svagpræg er en forveksling mulig.

J. Post ændrer derfor mærke til Ibskallen, og nu er hjertet hos J. Engelbrecht blevet overflødigt, da det måske netop var tænkt som en markering af forskellen til køllerne. Denne tolkning er mulig, idet hjertet kun optræder på mønter fra 1620. J. Post finder hurtigt ud af, at Ibskallen er et dårligt valg, da Ibskallen ved slidte stempler og/eller fladpræg blot bliver en uformelig klump. Han ændrer derfor igen sit mærke og denne gang til en fugl. Disse tanker om års-

gerne til skiftende mærker er som nævnt ren spekulation, men tanken er ikke umulig og vil forklare den megen støj i møntmestermærkerne i dette korte tidsrum.

Ustabiliteten i mærkerne fra Glückstad er behandlet under præsentationen af mærkerne, men det mærkelige forhold omkring de helt adskilte møntserier karakteriseret af de to typer af lykkepotten kan gentages her, da dette forhold lægger op til en nærmere granskning af møntfremstillingen hos A. Dionis.

Yderligere skal det bemærkes, at I. Schwiegers mærke med de korslagte ildragere (identisk med J. Engelbrechts mærke i en tidligere periode) videreføres i mange år af de følgende møntmestre. Dette mærke bliver således et regulært møntstedmærke for Glückstad under de senere konger (Fr. III og Chr. V).

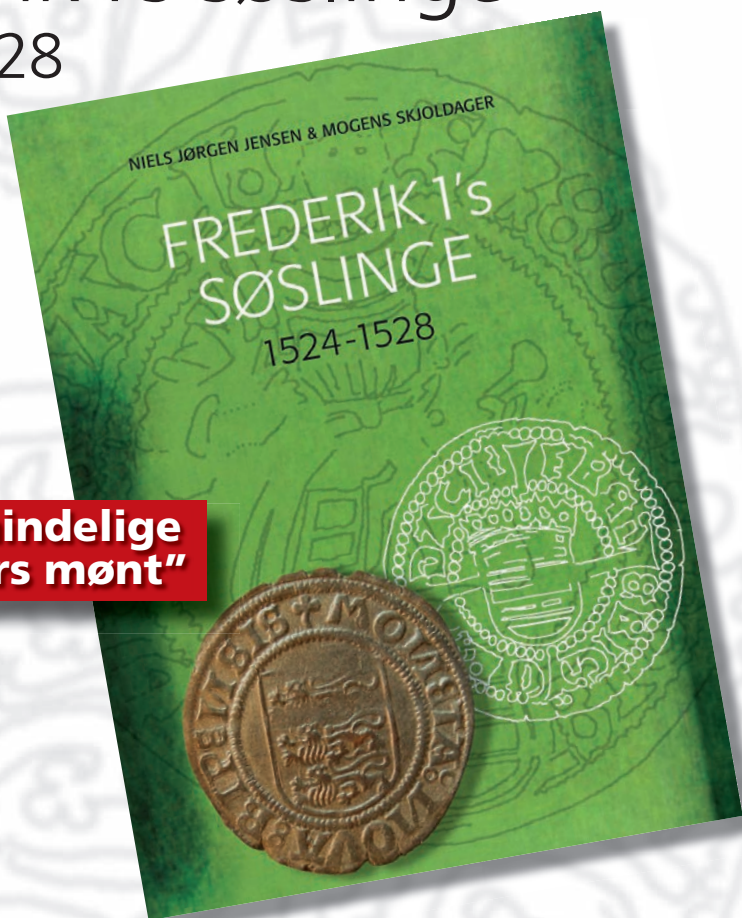
Konklusioner

Samlet set må det konstateres, at en skarp adskillelse af de to begreber møntmestermærke og møntstedmærke ikke er mulig under Christian IVs regeringstid. Møntmærket glider fra den ene til den anden funktion. Der har ikke været en central styring af disse mærker, og de enkelte møntmestre har brugt mærket efter den funktionalitet, som har haft hans største opmærksomhed på det givne tidspunkt, og eksemplet med P. Grüners anvendelse af mærket viser klart, at mærkets rolle kan skifte med tiden.

Den beskrevne ustabilitet hos Hans Flemming (rose/fire punkter) og Engelbrecht (med eller uden hjerte) kan efter min mening ikke betragtes som små tilfældigheder. Der må ganske givet ligge en bevidst tanke bag disse forskelle. Ustabiliteten hos A. Metzner (halvmånens orientering) vil jeg også betragte som bevidst, men tilfældighed kan ikke helt udelukkes. Hvis der var tale om tilfældighed (det er jo blot en drejning af en punsel), synes det imidlertid meget mærkeligt, at orienteringen ikke er tilfældigt fordelt på mønterne.

Forholdene fra Glückstad (forskellig udformning af lykkepotten og fravær af fjeren) ser mere ud til at kunne tilskrives tilfældigheder, og jeg vil ikke drage yderligere konklusioner for disse mærker men blot henvise til beskrivelsen ovenfor.

Frederik 1's søslinge 1524-1528

**"Den almindelige
danskers mønt"**

Niels Jørgen Jensen og Mogens Skjoldager har specialiseret sig i mønter fra borgerkrigstiden til og med de første oldenborgske konger. Fra slutningen af denne periode stammer de underlødige søslinge fra Frederik I's tidlige regeringsår (1524-1528) i et uopræget Danmark. Mønterne angiver alle møntstedet i omskriften; Ribe, Aalborg, København, Malmø, Landskrona og Ronneby.

Der er tale om den almindelige danskers mønt, og med nogle få undtagelser er søslingene fortsat så gængse, at det giver private samlere mulighed for at opbygge en repræsentativ samling.

Medlemspris: 200 kr. Detailpris: 293,75 kr.
Bestilles på www.numismatik.dk eller:
John Lind 53 20 26 56 – til kl. 21.00

**DANSK
NUMISMATISK
FORENING**

SuperBrugsen på Nørrebrogade

Polet til lokalt støttearbejde

Ved et indkøb i SuperBrugsen på Nørrebrogade og efter betaling ved kassen, blev jeg opfordret til at tage en plastikjeton (donationsmønt), som jeg i første omgang ikke anede hvad jeg skulle stille op med. Men adspurgt, fik jeg det svar, at de var til at putte i støttekassen ved udgangen af butikken.

SuperBrugsen deler en vis mængde støttekroner ud til lokale filantroper. Ifølge SuperBrugsens egen hjemmeside støtter de hvert år mere end 1.000 lokale projekter i det ganske land – det være sig foreninger eller klubber, der mangler penge til at realisere gode idéer. Og det er kunderne i den enkelte butik, der bestemmer, hvordan midlerne fordeles. I mit tilfælde var der tre forskellige projekter, jeg kunne give min støtte med poletten.

Foreningen "Verdens kvinder i Danmark"

Vi vil give ældre mennesker nogle kulturelle oplevelser, skabe møde mellem mennesker uanset alder og udveksle traditioner gennem samvær om mad, samtaler, musik og dans. "Verdens kvinder i Danmark" vil på plejehjem og aktivitetscentre på Nørrebro afholde kultur møder om bl.a. Vietnamesisk nytår, Nowrus i Centralasien og Sankt Hans i Ukraine.

Familier med kraftramte børn – Nørrebro.

Ønsker at give kraftramte børn på Nørrebro en helt speciel oplevelse med underholdning, julehygge og en lille gave. Ønsker at lave et juletræsarrangement, hvor de kan være sig selv og sammen med andre børn der ikke kigger skævt på dem eller stiller sjove spørgsmål.

Madklubben på plejehjemmet Slottet i De gamles By.

Mange af beboerne savner det hjemmelavede måltid og fællesskabet omkring det. Madklubben drives af frivillige og er et godt værn mod ensomhed. Støtten skal gå til indkøb af mad og drikkevarer i "Madklubben".

Af Torben Juul Hansen

Polet med SuperBrugsens logo 28mm i plastik

MØNTBØRS PÅ AMA'R

Lørdag 13. februar

Kl. 10.00 - 16.00

Mønter · Sedler · Udstillinger
Køb · Salg · Bytte · Medlemsauktion

Auktionsliste: danskmoent.dk/anf.htm

DELTAGENDE MØNTHANDLERE:

NUMISPHIL

NUMISMATIK FARINA · JBJ COINS

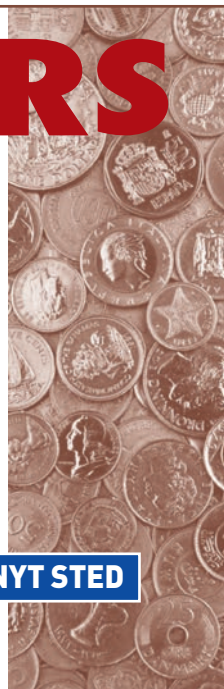
Amagerlands
Numismatiske
Forening

Skottegårdsskolen

Saltværksvej 63, 2770 Kastrup

Indgang fra Nordmarksvej - gode p-forhold

BEMÆRK NYT STED

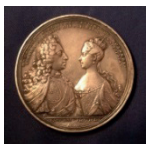
Roskilde Mønt- & Frimærkehandel ApS

Se vores webshop på:

www.roskildeonline.com

Algade 28 · 4000 Roskilde · Tlf. 4636 7419 · Fax 4636 7418

roskildefrimont@hotmail.com

Bygballe Coins

Køb – Salg – Vurdering

Danske mønter, medaljer og numismatisk litteratur

www.bygballecoins.com

Berlin Plaza Hotel

Ingen morgenmad uden polet

Vi tar' lige en smuttur til Berlin, ind på Berlin Plaza Hotel, tjekker ind og vupti udleveres et antal poletter svarende til en per person per dag i vores lille selskab på fire. Poletterne var til brug ved morgenmaden, så hotellet havde lidt tjek på hvem der dukkede op ved buffeen.

Nu skulle man tro, at jeg sprang buffeten over en enkelt morgen (eller et par gange), for at få poletter med hjem til samlingen. Men nej, det var meget lempfældigt, hvad der blev samlet sammen af poletter fra personalets side. Nogle gæster gik troligt hen og afleverede en polet til personale – men ikke mig. Jeg tror kun, at jeg blev spurgt om polet en enkelt gang på de fire dage vi frekventerede den velassorterede morgenmads-buffeten. Måske er det fordi, jeg generelt ser meget tilforladelig ud, eller fordi jeg ser ekstra meget hjemmevant og sulten ud, når jeg dukker op i kimono og vådt hår, for at fougere.

Så, vi havde en mindre stak skiver da vi drog hjemad.

Af Torben Juul Hansen

Morgenmadspoletten er en lille plastikbrik på 35 mm med et præget logo.

FH Hotels betyder, at hotellet er ejet af det amerikanske Forbes Hamilton Management Company, som ejer en del hoteller i USA og hele verden.

Mønter, pengesedler og frimærker købes

- Toppriser gives for større danske og nordiske årgangssamlinger, bedre mønter før 1874 samt ældre pengesedler. Andre lande har også interesse.
- Omfattende realisationer og restboer købes, som afhentes og betales omgående.
- Frimærkesamlinger med ældre klassisk materiale, bedre postkort og breve samt julemærkeark før 1960 købes også.
- Ring gerne på Tlf. 2099 9520, så vi kan aftale en vurdering.
- www.numisphil.dk

Numisphil

Mønter, pengesedler & frimærker

E-mail: info@numisphil.dk, Telefon: (+45) 2099 9520

www.numisphil.dk

Fra den numismatiske verden

GALLIPOLI. Under 1. Verdenskrig gik Vestmagterne i land i Mellemøsten for at nedkæmpe Tysklands allierede. Med en hær på flere hundrede tusinde mand troede man på en let sejr, men ak, de løb ind i et svidende nederlag, og hæren blev trukket tilbage til England.

En soldat, som var i den australske-new zealandske enhed fik sig en usædvanlig souvenir med hjem. Han blev ramt af en kugle i maven. Kuglen ramte en pung med småmønter, fastgjort til hans bælte. Bortset fra masser af blå mærker slap han med skrækken. Her ses de ramte og bøjede mønter, som bærer årstallene 1907, -16 og -17.

ENGLAND var i 1800-tallet oversvømmet med småmønt af kobber, og folk var godt trætte af al det tælleri. En avis beretter således: En brudgom var henne i kirken for at betale sine 9 shillings for at blive gift. I et tøjstykke medbragte han 432 farthings, som han bredte ud foran præsten – og skyndte sig derefter væk i en fart, mens præsten stadig var i færd med at tælle . . .

LONDON. En buschauffør nægtede at give en kunde en billet, fordi han ville betale beløbet i 1- og 2 pence. Efter den gængse fortolkning var chaufføren i sin gode ret dertil, for kutymen sagde højst 20 pence. Kunden klagede. En embedsmand hos Royal Mint slog dog fast, at 20 pence i småmønt var en teknisk afgørelse mht. gæld! Derfor fik kunden en undskyldning.

FRELSENS HÆR har i år eksisteret i 150 år. Hæren blev grundlagt af William Booth, som var chokeret over forholdene for de sultne og subsistensløse mennesker i London. Derfor oprettede han the Salvation Army, som efter bedste evne prøvede at hjælpe med 'sæbe, suppe og frelse'.

Hæren har i dag 100.000 ansatte plus frivillige, der gør et stort arbejde. Alderney har hos Royal Mint fået lavet en 5 pund sølv mønt med hærens berømte skjold, som første gang blev benyttet af frivillige ved krigsfronterne.

Af Niels Stampe

Mere skal der ikke til for at redde livet . . .

5 pund mønt med Frelsens Hærs berømte våbenskjold

Dansk 2 dukat af guld fra Guinea

Faustina Junior – utro og lusket

ZÜRICH. På **Sinconas auktion** 26 i oktober 2015 erhvervede en samler/handler/investor en dansk 2 dukat 1658 i indfatning med kæde og tingeltangel. Den historiske mønt er slået med guld fra Guinea og fik hammerslag på 7000 chf, som med slæb beløb sig til ca. 60.000 kr. Den var ellers en oplagt gaveide til skribenten, men, ak, den kære hustru kunne ikke lige afse så stort et beløb i husholdningspengene . . .

TYSKLAND. **Kulturministeren** har luftet tanken om, at når kulturværdier til en værdi af over 2500 euro sælges, så skal en sælger kunne påvise proveniens for de sidste 20 år. Mht. oldsager er grænsen 100 euro. Om et sådant forslag har nogen chance for at vinde gehør vides ikke. For menigmand virker tanken ikke logisk.

ROM. **Historikere** påstår, at Marcus Aurelius, var en af de bedste romerske kejsere: God, retfærdig, tilgivende og havde omsorg for sit folk. Han var gift med Faustina Junior, som var både lusket og utro. Alligevel udgav han efter hendes død en stribe mindemønter til hendes ære – såkaldte consecratio-mønter.

På en bronze as fra år 176 ses tydeligt, hvor meget, han elskede sin kone. Bagsiden viser en crescent omgivet af syv stjerner, der angiver, at han har sendt sin kone op i skyerne for at blande sig med stjernerne og andre udødelige.

DANMARKS dyreste mønt er blevet solgt på Bruun-Rasmussen auktion for 1.15 mio. kr. plus slæb. Mønten, der har årstallet 1658 og præget i Norge i Christiania/Oslo, var oprindeligt tiltænkt Fr. 3s kunstammer, men af uvisse årsager kom den aldrig frem.

Indtil for nylig har mønten været i familiens øje. Den sidste tid havde den endda liggende i en æske med andre billige skillingsmønter. Familien troede ikke, at den var noget værd, men en smut forbi ABR overbeviste den om noget andet. Der findes kun dette ene eksemplar, som tre nordmænd kæmpede om.

Ejeren til en kuvert med pengesedler, glemt på MØNTBØRS 2015, 1. november på Hotel Radisson Falkoner. Henvendelse til Preben Nielsen email: formand@numismatik.dk

ROYAL Mint har udsendt en 50 pence i guld til minde om Slaget om England i 1940, hvor kun 3000 piloter holdt stand mod den tyske invasionsstyrke. Oplag blot 500 ekspl., som allerede er solgt.

Ny bog om sjældne græske mønter

Asterios Tsintsifos: Perix Pangaion Epeiros
Mønter fra byerne i Macedonia: Akesamnai, Lete, Alec triopolis, Antisara, Neapolis, Skarte, Hyle, Topeiros, Avlonas, Oisyme, Galepsos, Pergamos, Methone, Orreskeia, Olynthos, Ennea Hodoi, Argilos, Berga, Phagre, Tragilos, Brea m.m. inklusive øen Thasos.

Prisansat i kvaliteterne good, fine, extra fine. In english. Hard cover, 30 cm, 268 s. Vægt 1080 gr. EUR 147.40 + Porto.

Siatras International Bookshop · Zood Pigis 12-14, GR-10681 Athens, Greece · siatras@hotmail.com

AUKTIONER

27. februar. Dansk Numismatisk Forening: Auktion 513. Preben Nielsen del 2.

Skanfil. Online-auksjoner - Nye objekter hver dag – skanfil.dk

Bruun-Rasmussen. Hver anden søndag på nettet – bruun-rasmussen.dk

Künker. eLive Auctions – kuenker.de

BØRSER & MARKEDER

BERLIN. 5.-7. febr. 2016. World Money Fair. worldmoneyfair.de

LONDON. 6. febr. The London Coin Fair. Holiday Inn, Coram Street. coinfairs.co.uk

Møntbørs på AMAGER · ANF. 13. februar kl 10-16. Mønthandlere, udstillere og auktion. **Bemærk**, børsen er flyttet til Skottegårdsskolen, Saltværksvej 63 Kastруп. danskmoent.dk/anf.htm

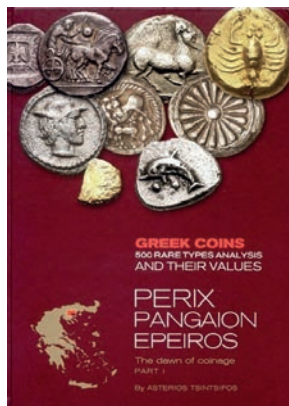
Herning Møntsamler Forening. 6. marts kl 10-16. Huste7, Nørregade 7. Mønthandlere, udstillere og auktion. herningmoentsamlerforening.dk

Holbæk og Omegns Møntklub, Møntbørs søndag den 6. marts kl. 10-15, Fritidscentret, Mellempvang 27, 4300 Holbæk.

MÜNCHEN. 5.-6. marts . Numismata. numismata.de

The Battle of Britain

Af Niels Stampe

Politisk propaganda mod jøderne

Dette værk er endnu en udgivelse af Wolfgang Haney med vægt på hans omfattende samling af numismatiske effekter og notater fra de to verdenskrige i det 20. århundrede set med jødiske øjne. To tidligere udgivne publikationer er anmeldt her i Rapporten: 'Das Geld des Terrors' og 'Kennzeichen 'Jude' – Antisemitismus', begge skrap læsning og ikke for sarte sjæle.

Wolfgang Haney, der ikke er jøde, blev gift med en jødisk kvinde. Med snilde og påpasselighed overlevede han med sin kone og børn Hitlerregimet, mens resten af familien blev udsløttet, er fortalt i tidligere anmeldelse.

Det var ikke Hitler alene, som ville af med jøderne, men det var ham, der satte system i udryddelsen. Uviljen og hadet – mere eller mindre – mod jøderne har vel eksisteret overalt til alle tider. Måske skilte jøderne sig ud pga. af deres religion og måske også fordi jøderne var dygtige forretningsfolk. Inden vi går videre skal nævnes, at mange tyskere ikke havde noget imod jøder. Blandede ægteskaber var ikke et særsyn. Et var dagligdagen, noget andet var politik.

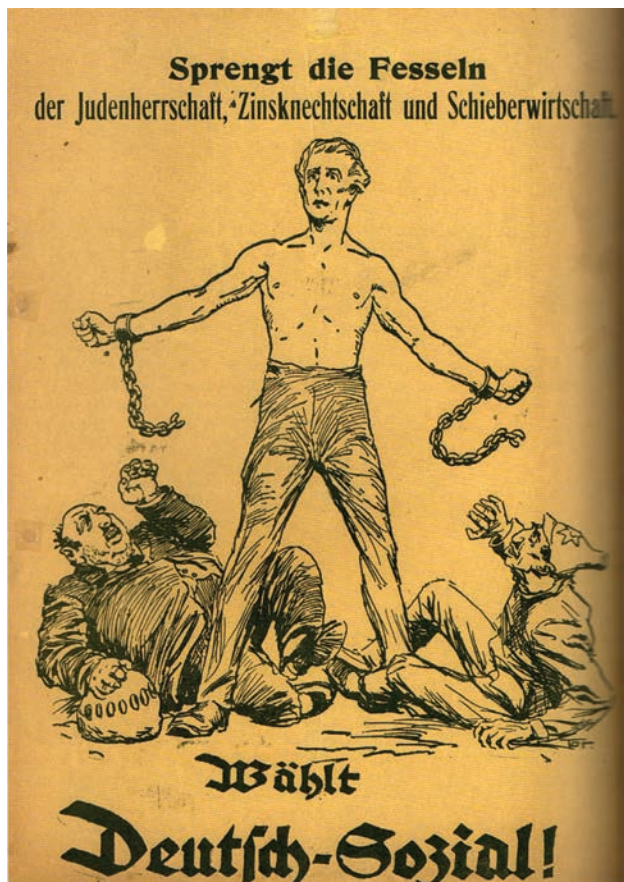
I denne bog starter Hahn tilbage til tiden før 1. verdenskrig. Allerede her var der politisk propaganda i aviser, i tidsskrifter og på plakater med karikaturer af jøder og fulde af antijødiske slagord som '. . . truende fare for jødedommen' . . ., 'forsvind' eller 'Tyskland kun for tyskere', 'Østrig kun for østrigere', 'Giv jøderne en enkeltbillet til Jerusalem og kom aldrig tilbage' og mere i den dur. På datidens mange lokale nødsedler fortsatte den hadske stemning. Tabeller viser klart, hvordan politiske partier og især Nazipartiet fik mere og mere vind i sejlene med deres aggressive agitation.

Hagekorset blev dengang også flittigt brugt i slagordene, så dette kors er heller ikke Hitlers fortjeneste. Efter sin magtovertagelse i 1932 brugte han dog hagekorsset så effektivt i sin propaganda, at vi i dag forbinder tegnet med noget negativt og nødigt skilter med det til trods for, at tegnet er tilbage fra antikken og står for fred.

På de første 90 sider giver forfatteren i 25 afsnit et overblik over bl.a. krigspenge, antijødisk propaganda brugt i valgkampe, boykot mod jøder, Holocaust til 'Kein Geld für Juden'. Katalogdelen på næsten 200 sider er fra Hahns egen store samling. Den er inddelt i 96 forskellige

Hans-Ludwig Grabowski / Wolfgang Haney: **Der Jude nahm uns Silber, Gold und Speck . . .** Für politische und antisemitische Propaganda genutzte Geldscheine in der Zeit der 'Weimarer Republik' und des 'Drittes Reichs'. (2015). 276 sider, ill., 18x24 cm, indb., **29,80 euro** Gietl Verlag, Postfach 166, D-93122 Regensburg.

Valgplakat fra 1924, hvor tyske nationalsocialister "frigør sig fra jødernes åg"

afsnit med antijødisk propaganda. Det vises bl.a. med overstemplinger på værdiløse inflationssedler, som fandtes i millionvis og blev rundkastet i befolkningen. En af de mest benyttede antijødiske budskaber ses på bogens titel 'Der Jude nahm uns Silber, Gold und Speck . . .', hvilket oversat betyder noget i retning af, at jøderne tog (stjal) vores sølv, guld og flæsk (kød).

De overstemplede sedler er ikke almindelige. Da der ikke findes nogen oversigt over, hvor mange forskellige sedler, der er benyttet, og hvor mange, der er trykt, så er samlerinteressen også behersket. De mest almindelige sedler sælges for 30 til 50 euro stykket, mens de sjældnere selvfølgelig er dyrere. Så indtil vi ved mere om hvilke sedler, der er brugt, deres anslåede oplag og hvor mange,

der måtte være tilbage, så er det på nuværende tidspunkt mest et stykke historie, man køber.

Uanset om man er samlere eller ej, er bogen værd at læse og studere. Her er meget for både samlere og historisk interesserede. Og måtte den bidrage til, at historien ikke gentager sig.

Nyt katalogværk over balloner

Lige siden antikken har mennesket drømt om at kunne flyve som fuglene. Leonardo da Vinci er nok den mest kendte konstruktør i den retning, men en skrædder fra Ulm, Albrecht Ludwig Berblinger, var den første tyske konstruktør, der udførte lovende resultater med vinger. Det gik godt, indtil han i maj 1811 skulle flyve over Donau. Her faldt han i floden.

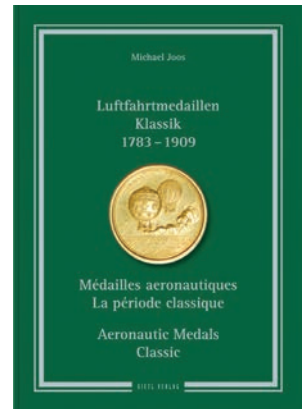
Dengang havde man ingen erfaring med vind og vands indflydelse på opdrift under flyvning. Man mener, at den modige skrædder var inspireret af franskmændene, brødrene Montgolfier, som i 1783 eksperimenterede med ballonfart og havde stor succes med at optræde på festivaler.

4. juni 1783 lancerede Montgolfier-brødrene deres første varmluftballon, og senere den 19. september i Paris gav de en opvisning for den franske konge Ludvig 16. Kongen bestilte de eneste kendte medaljer i guld (vist på omslaget). Man var vel konge og skulle selvfølgelig vise, at man var hævet over alle andre! (sic.) Med i kurven var en vejrstation, en hane plus en and!

Og 21. november steg Jean-Francois Rozier og Francois de Pillatreop som passager op i deres egen ballon. De blev så efterfulgt af Prof Charles, som nåede op i en højde af over 3000 meter med sin ballon. Ballonfart var en ægte sensation i samtiden.

Fra nu af gik udviklingen hurtigt. Italien og Storbritannien gik med på ballonen, og flere investorer så store økonomiske muligheder i at drage rundt i Europa, hvor de opnåede stor succes med deres opvisninger.

Helt fra ballonernes start havde gravører og forretningsdrivende øje for begivenhederne. Bøger, medaljer, plaketter, porcelæn og alskens samlerobjekter er i dag efterspurgt, fordi de nu er blevet historie. Dette katalog forsøger at opsummere alle de medaljer, plaketter og badges,

Michael Joos: Luftfahrt-medailen Klassik 1783-1909. (2015). 276 sider, ill., 21x30 cm, indb., **49 euro** Gietl Verlag, Postfach 166, D-93122 Regenstauf.

som har relation til de tidlige begivenheder i flyvningens/ ballonerens historie.

Tre lande gik forrest i ballonerens udviklingen med Frankrig som hovedkraft. Storbritannien interesserede sig mest for det sportslige islæt. Tyskland leverede afgørende bidrag først med en vis Otto Lilianthals' undersøgelser og eksperimenter. Mens Frankrig hurtigt faldt fra for at hellige sig flyvemaskiner med vinger, fattede både den tyske kejser og militæret interesse for luftskibe, som de mente var fremtiden. Grev Ferdinand von Zeppelin og Major August von Parseval er uløseligt knyttet til de store luftskibe.

I nittennullerne begyndte de første kapflyvninger med balloner. Det var også i dette årti de første internationale udstillinger om flyvning fandt sted.

Indtil dato har der hverken i Frankrig eller i Tyskland eksisteret en fyldestgørende katalog om de udgivne medaljer. I 1989 udkom en bog af Evelyn Malpas', 'Lighter than Air – Two hundred years of ballooning in numismatics', baseret på forfatterens egen samling. Her er opsummeret 189 medaljer. Dette nye katalog er et forsøg på at opsummere alle medaljer og beslægtede emner, som er udgivet i hele verden. Mere end 645 objekter er repræsenteret. Alle afbildet for og bag med eget referencenummer og udførligt beskrevet. Al tekst i bogen er på både tysk, engelsk og fransk. Danmark er repræsenteret med forskellige tegn, mestendels brugt i Tivoli. Desuden findes en 44x64 mm plakette i sølv og bronze af Lindahl.

Det er let at få et overblik over objekterne med index'er over steder, medaljører, store samlinger, de første luftskippere, navne på balloner og zeppeliner samt udvalgt litteratur. Måske er der nu nogen, som nu har fattet interesse for balloner? Kom bare op i kurven!

Plakette over Det Kongelige Danske Aeronautiske Selskab

FRA SAMLER TIL SAMLER

Har du noget andre mangler eller mangler du noget andre har

Søges: Myntauktioner i Sverige AB

Auktion nr. 5 (to hæfter).

Vi mangler begge I DNFs bibliotek.

Indeks til Numismatisk Rapport 2013 – 2015,

nr. 116 – 127, er under udarbejdelse forventes udsendt sammen med Numismatisk Rapport 129, marts 2016.

Ejeren til en kuvert med pengesedler, glemt på

MØNTBØRS 2015, 1. november på Hotel Radisson.

Henvendelse til Preben Nielsen email:

formand@numismatik.dk

Guldmønter købes i alle afskygninger

Jeg betaler gerne det halve af guldprisen.

num-rap@numismatik.dk

Tilmeld dig DNFs nyhed-mail
på vores hjemmeside

numismatik.dk / Aktuelt: / Nyhedsbrev

KØB · SALG · VURDERING

*Italienske og udenlandske mønter og
pengesedler samt italienske medaljer*

Numismatik Farina

Mørbjergparken 7 · Vindinge · 4000 Roskilde · Tlf./Fax. 46 36 80 95 · E-mail: farina@privat.dk

Ny mand i DNFs bestyrelse

Mads Smedman, 62 år er ny mand i DNFs bestyrelse. Mads blev valgt ind i bestyrelsen ved sidste generalforsamling efter Bent Petersens afgang. Vi håber, at Mads med sin viden og engagement bliver et aktiv for såvel bestyrelsen som foreningen. Selv siger han om sin mønt-interesse:

“Min interesse for numismatikken startede allerede i ungdomsårene, og i 1972 erhvervede jeg en lille samling mønter med kun en enkelt mønt fra forskellige konger, begyndende med kong Niels og så frem til Chr. X.

Specielt ‘borgerkrigs-mønterne’ finder jeg spændende, hvor man jo ikke umiddelbart kan aflæse datering, konge, land på mønterne m.v. – men kun få tegn eller bogstaver. Efter Peter Flensborgs genoptryk i MØNT-årbogen 1977 af H.V. Mansfeld-Büllners afbildninger, søgte jeg med årene efter yderligere litteratur, samt auktionskataloger såvel gamle som nye. Men, jeg savnede efterhånden en samlet oversigt på varianter, sjældenheder og priser. Her blev ‘Numismatisk Forenings Medlems-blad’ fra 1916 og frem til i dag, en af byggestenene til min egen database om mønterne, som jeg påbegyndte ultimo 1990’erne.

Databasen dannede så grundlaget, for min assistance i forbindelse med udarbejdelsen af afsnittet om “borgerkrigsmønter” i Siegs Møntkataloger fra 2013 til 2016”.

Mads Smedman studerer et par gode borgerlige varianter.

Foto: TJH

DANSK NUMISMATISK FORENING

Medlemsmøder

Medlemsmøderne med auktioner afholdes onsdage i:

Bethesda

Rømersgade 17, 1362 Kbh K

Auktionseftersyn kl. 18.15 - 19.00

Auktion kl. 19.15

Onsdag 20. januar

Auktion 511.

"Vi ønsker godt nytår med luksus-nytårs-kringle, og fortæller om forårsprogrammet"

Onsdag 17. februar

Auktion 512.

Frank Pedersen, *"Lidt om falskmøntneri i slutningen af 1700-tallet"*

Lørdag 27. februar

Auktion 513.

Preben Nielsen del 2.

Onsdag 16. marts

Auktion 514.

Onsdag 20. april

Auktion 515.

Onsdag 11. maj

Auktion 516.

Efter mødet arrangeres spisning. Tilmelding til Preben Nielsen.

Fraktionsmøder

Fraktionsmøderne afholdes kl. 19.00-21.00 i foreningens bibliotek:

**Sønder Boulevard 65, Stuen
København V**

MEDALJER

Mandag 21. marts kl. 18 - 20

Vi inviterer Henrik Wiberg og taler om medaljefremstilling anno 2016.

Mandag 2. maj kl. 18 - 20

Emne ikke aftalt

PENGESEDLER

Første tirsdag i måneden kl. 19-21

2. febr Sudan, Etiopien, Eritrea

1. marts Finland

ANTIK & MIDDELALDER

Onsdag 27. januar kl. 19.00

Svend Hovard tilbyder: *"Den romerske provins – mønter og ruiner, Spanien".*

Den tidlige tid og overgangen fra keltiberere til romere med afsæt i Valencia".

Formand**Preben Nielsen**Galionsvej 12, 2. th.
DK-1437 København K

20 20 78 16

formand@numismatik.dk

Næstformand**John Lind**

53 20 26 56 - til kl. 21.00

webmaster@numismatik.dk

Bestyrelsesmedlem**René Villadsen**

40 56 89 06

nyhedsbrev@numismatik.dk

Kasserer**Henning Ingemann Larsen**Paukevej 5, DK-4200 Slagelse
58 52 76 61

kasserer@numismatik.dk

Bankkonto: Den Danske Bank

Reg: 1551 Konto: 3517 556300

Provinsrepræsentant**Birger Bentsen**Samsøvej 1,
DK-4700 Næstved

55 77 19 66

brevbud@numismatik.dk

Sekretær**Lars Christensen**

sekretaer@numismatik.dk

Bestyrelsesmedlem**Mads Smedman**

40 36 16 84

Bestyrelsesmedlem**Henrik Jensen**

39 56 07 90

Bestyrelsesmedlem**Torben Juul Hansen**

32 97 43 93

num-rap@numismatik.dk

DNF-kalenderen**Januar**

5. tirsdag	Seddel-fraktionen - SB65
11. mandag	Eftersyn auktion 511
20. onsdag	Bethesda, Rømersgade 17
27. onsdag	Antik-fraktionen - SB65

Februar

2. tirsdag	Seddel-fraktionen - SB65
8. mandag	Eftersyn auktion 512
17. onsdag	Bethesda, Rømersgade 17
27. lørdag	Bethesda, Rømersgade 17

Marts

1. tirsdag	Seddel-fraktionen - SB65
14. mandag	Eftersyn auktion 512
16. onsdag	Bethesda, Rømersgade 17
21. onsdag	Medaljer - SB65

April

5. tirsdag	Seddel-fraktionen - SB65
11. mandag	Eftersyn auktion 512
20. onsdag	Bethesda, Rømersgade 17

Auktionseftersyn

Afholdes i biblioteket kl. 19.00-21.00

Sønder Boulevard 65, Kbh V**Anden mandag i måneden****11. januar** Auktion 511**8. februar** Auktion 512 + 513**14. marts** Auktion 514**brevbud@numismatik.dk**Brevbud skal være provinsrepræsentanten
i hænde senest:**KL 20.00 DAGEN FØR AUKTION**

for at blive taget i betragtning.

Oplys navn, medlems-nummer, auktions-
dato, lot-numre, samt maximum-bud.**brevbud@numismatik.dk****tlf. 20 27 42 73****Eller www.numismatik.dk**

Your Treasures are in Good Hands with us

- Over 35 years of experience and expertise
- More than 10,000 clients worldwide
- Top quality color printed catalogues
- International customer care:
Phone +49 541 9620-20

Yearly 4 internationally recognized
auctions for coins and medals
with remarkable hammer prices!

Profit from our experience of more than 130 successful auctions –
consign your coins and medals! More information: www.kuenker.com

Fritz Rudolf Künker GmbH & Co. KG
Gutenbergstraße 23 · 49076 Osnabrück · Germany
Phone +49 541 9620-20 · Fax +49 541 9620-222
www.kuenker.com · service@kuenker.com
Located in: Berlin, Munich, Osnabrueck

